

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ЈУ ЗАВОД ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Пале

**ИСТРАЖИВАЊЕ ТРЖИШТА
РАДА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ
2022/2023**

***Тематски извјештај
ТРАЖЕНА ЗАНИМАЊА***

Пале, децембар 2022.

ИСТРАЖИВАЊЕ ТРЖИШТА РАДА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ 2022/2023.

- Тематски извјештај - Тражена занимања

За издавача:

ЈУ Завод за запошљавање Републике Српске

Уредник и координатор истраживања:

Руководилац одјељења за посредовање у запошљавању
и планирање каријере

Слободан Мачар

Уредништво:

Виши стручни сарадник за истраживање тржишта рада

Јована Јанковић

Стручна подршка:

Др Ранко Маркуш
Др Љиљан Веселиновић

Лектор:

Бранка Миовчић

Методологија за истраживање тржишта рада и визуелни идентитет истраживања израђени су у оквиру пројекта „Унапређење истраживања тржишта рада” који је финансирала Европска унија од 2020. до 2022. године, а имплементирали конзорцијум *NIRAS IC Sp. z o.o.*, *GOPA Worldwide Consultants*, *GOPA mbH* и Завод за запошљавање Републике Француске.

САДРЖАЈ

УВОД.....	3
МЕТОДОЛОГИЈА И УЗОРАК	3
Циљ истраживања	3
Метод узорковања	3
Поступак прикупљања података	4
Осигурање квалитета	4
Структура узорка	5
ТЕШКОЋЕ У ОБЕЗБЈЕЂИВАЊУ РАДНЕ СНАГЕ	7
ПРОБЛЕМИ ПРИ ЗАПОШЉАВАЊУ ОДРЕЂЕНИХ ЗАНИМАЊА У 2022. ГОДИНИ.....	9
ПРОБЛЕМИ ПРИ ЗАПОШЉАВАЊУ ПО СТЕПЕНУ ОБРАЗОВАЊА У 2022. ГОДИНИ	22
ПОТРЕБНА ЗАНИМАЊА У 2023. ГОДИНИ	25
ЗАКЉУЧЦИ И ПРЕПОРУКЕ	36
Закључци	36
Препоруке	37

УВОД

Истраживање тржишта рада проводи се у складу са Законом о посредовању у запошљавању и правима за вријеме незапослености („Службени гласник Републике Српске”, бр. 30/10, 102/12 и 94/19), те годишњим програмима рада Завода за запошљавање.

Истраживање тржишта рада је почело у септембру 2022. године, када се приступило узорковању послодаваца, а затим је извршено тестирање упитника и анкетање послодаваца. Анкетање је проведено у периоду од 1.9. до 13.10.2022. године. Укупно је анкетирано 1015 послодаваца са подручја Републике Српске, и узорак је репрезентативан у односу на базу података послодаваца.

Циљ овог прилагођеног извјештаја је понудити корисне информације као подршку за дизајн политика тржишта рада у контексту изгледа за запошљавање за поједина занимања и планирања обука, доквалификација и преквалификација.

Овај извјештај даје приказ занимања са којима су послодавци имали проблема приликом запошљавања у 2022. години, као и планове запошљавања за 2023. годину.

МЕТОДОЛОГИЈА И УЗОРАК

Циљ истраживања

Циљ истраживања тржишта рада је прикупљање података о запошљавању у 2022. години и потребама запошљавања у 2023. години, односно о кретањима на тржишту рада у Републици Српској, а у овом тематском извјештају фокус је стављен на област **занимања**.

Метод узорковања

Метод узорковања који се користи у овом истраживању је стратификовани, при чему су кључне варијабле стратификације сектор (КД2010 класификација дјелатности) и величина компаније. Укупно је анкетирано 1015 послодаваца са подручја Републике Српске.

Поступак прикупљања података

Раније успостављени систем за провођење истраживања тржишта рада подразумијевао је главног координатора истраживања, седам регионалних координатора те 56 анкетара из бироа. Пројекат Европске уније "Унапређење истраживања тржишта рада" је пружио подршку у провођењу истраживања.

Поступак прикупљања података (анкетирања послодаваца) је започео 1. септембра 2022. године, а завршио је 13. октобра 2022. године. Анкетирање се одвијало помоћу „CAPI“ методе (енгл. Computer Assisted Personal Interviewing), гдје се питања испитаницима постављају усмено, након чега се одговори биљеже у софтверу за прикупљање података на таблети.

Осигурање квалитета

Током истраживања кориштени су следећи инструменти осигурања квалитета података у процесу прикупљања података:

- Обука за координаторе и анкетаре је организована у новембру мјесецу 2021. године (обука претходила прошлогодишњем истраживању тржишта рада)
- Припрема и дистрибуција приручника за координаторе, упута анкетарима за рад на терену и упутства за испуњавање упитника (такође реализовано прошле године)
- Идентификација могућих ситуација које се могу десити за вријеме прикупљања података на терену и начина њиховог рјешавања кроз организоване онлајн састанке путем "Zoom" платформе са координаторима, уз подршку пројекта "Унапређење истраживања тржишта рада"
- Континуирана контрола процеса током трајања истраживања.

Структура УЗОРКА

T1. Број предузећа која су учествовала у истраживању по филијалама

Регија/филијала	Број послодаваца	Процент
Бања Лука	452	44,5%
Бијељина	114	11,2%
Добој	171	16,8%
Зворник	46	4,5%
Источно Сарајево	87	8,6%
Приједор	87	8,6%
Требиње	58	5,7%
Укупно	1015	100,0%

Узимајући у обзир величину и развијеност регија, очекивано је да је највише послодаваца анкетирано у филијали Бања Лука (44,5%), а најмање у филијали Требиње (5,7%).

T2. Број и процент анкетираних предузећа по врсти организације

Врста организације	Број послодаваца	Процент
Друштво са ограниченом одговорношћу (д.о.о.)	556	54,8%
Самостални предузетник	266	26,2%
Јавна установа (ЈУ) - заводи, школе, домови здравља, центри за социјални рад	53	5,2%
Дионичко (а.д.)/акционарско друштво (д.д.)	43	4,2%
Приватна здравствена установа	32	3,2%
Друштво са неограниченом солидарном одговорношћу	24	2,4%
Остало	18	1,8%
Јавно предузеће (ЈП) - поште, електропривреде, комунална предузећа	14	1,4%
Удружење грађана (НВО), фондација	8	0,8%
Вјерска заједница	1	0,1%
Укупно	1015	100,0%

Најзаступљенија предузећа из узорка чине друштва са ограниченом одговорношћу (54,8%), а затим слиједу самостални предузетници (26,2%).

T3. Број и процент анкетираних предузећа по облику власништва

Облик власништва	Број послодаваца	Процент
Приватно	899	88,6%
Јавно	88	8,7%
Мјешовито	20	2,0%
НВО	5	0,5%
Задружно	3	0,3%
Укупно	1015	100,0%

Посматрано према облику власништва највећи проценат анкетираних предузећа је у приватном власништву (88,6%), што је у складу са очекивањима јер је код избора узорка највећи дио послодаваца узет из привреде, гдје доминира приватно власништво.

T4. Узорак према величини предузећа

Величина	Број послодаваца	Процент
Мала	883	87,0%
Средња	74	7,3%
Велика	58	5,7%
Укупно	1015	100,0%

Посматрано према величини, од 1015 послодаваца обухваћених анкетирањем, највише је малих предузећа (87%), слиједе средња предузећа (7,3%), а велики послодавци чине 5,7% од укупног броја анкетираних послодаваца.

T5. Узорак према дјелатности

Дјелатност КД2010	Број послодаваца	Процент
В- Вађење руда и камена	7	0,7%
С- Прерађивачка индустрија	249	24,5%

D- Производња и снабдијевање ел.енергијом, гасом и паром и климатизација	10	1,0%
E- Снабдијевање водом , канализација, управљање отпадом и санација животне средине	18	1,8%
F- Грађевинарство	70	6,9%
G- Трговина на велико и мало, поправка моторних возила и мотоцикала	275	27,1%
H- Саобраћај и складиштење	56	5,5%
I- Хотелијерство и угоститељство	106	10,4%
J- Информације и комуникације	27	2,7%
K- Финансијске дјелатности и дјелатности осигурања	16	1,6%
L- Пословање некретнинама	2	0,2%
M- Стручне, научне и техничке делатности	55	5,4%
N- Административне и помоћне услужне делатности	15	1,5%
Q- Дјелатност из здравствене заштите и социјалног рада	67	6,6%
P Умјетност, забава и рекреација	20	2,0%
S Остале услужне делатности	22	2,2%
Укупно	1015	100,0%

Највећи проценат послодаваца у узорку припада дјелатности G – трговина 27,1%, затим S- прерађивачка индустрија 24,5% док су на трећем мјесту послодавци из области I – угоститељства, 10,4%. Овај налаз истраживања је у складу са оквиром за узорковање, што потврђује да се ради о репрезентативном узорку.

ТЕШКОЋЕ У ОБЕЗБЈЕЂИВАЊУ РАДНЕ СНАГЕ

T6. Број запослених код анкетираних послодаваца

Ставка	
(1) Број запослених радника	52.448

(2) Број запослених жена	25.997
(3) Удио жена у укупном броју запослених (2)/(1)	49,6%
(4) Број запослених радника млађих од 30 година	11.225
(5) Број запослених радника млађих од 30 година (жене)	5.443
(6) Удио млађих од 30 у укупном броју запослених (4)/(1)	21,40%
(7) Удио жена у укупном броју запослених млађих од 30 (5)/(4)	48,49%
(8) Број радника старијих од 60	3.506
(9) Број запослених радника старијих од 60 (жене)	1.425
(10) Удио старијих од 60 у укупном броју запослених (8)/(1)	6,68%
(11) Удио жена у укупном броју запослених старијих од 60(9)/(8)	40,64%

Код 1015 анкетираних послодаваца запослено је 52448 радника, од чега жене чине 25997 или 49,6%. Од поменутог броја запослених њих 11225 је млађе од 30 година односно 21,40% од укупног броја запослених (5443 жена или 48,49%), док је 3506 радника старије од 60 година односно 6,68% од укупног броја запослених (1425 жена или 40,64%).

Од укупног броја послодаваца који су запошљавали нове раднике у 2022. години, 43,5% послодаваца је навело да је наишло на потешкоће приликом запошљавања. Забрињавајућа је чињеница да из године у годину овај проценат расте. Управо се у томе огледа значај истраживања тржишта рада који треба послужити за планирање мјера које ће умањити дисбаланс понуде и потражње на тржишту рада.

T7. Број и процент послодаваца који су имали проблеме у запошљавању и проналаску потребних радника у 2022. години, преглед по групама дјелатности

Група дјелатности	Без одговора		Да		Не		Укупно	
	Број	%	Број	%	Број	%	Број	%
Грађевинарство	0	0,0%	43	61,4%	27	38,6%	70	100,0%
Индустријске дјелатности	3	1,1%	128	45,1%	153	53,9%	284	100,0%
Трговина	0	0,0%	101	36,7%	174	63,3%	275	100,0%
Услугне дјелатности	4	1,0%	170	44,0%	212	54,9%	386	100,0%
Укупно	7	0,7%	442	43,5%	566	55,8%	1015	100,0%

Посматрано по дјелатностима највећи број проблема приликом запошљавања је уочен код послодаваца из области грађевинарства, гдје је 61,4% послодаваца навело да је имало проблеме у запошљавању, што је за око 10% више у односу на резултате истраживања тржишта претходне године. Слиједе послодавци из дјелатности индустрије (45,1%), услужних дјелатности (44%), на крају и трговине гдје је 36,7% послодаваца пријавило проблеме приликом запошљавања у 2022. години.

T8. Број и процент послодаваца који су имали проблеме у запошљавању и проналаску потребних радника у 2022. години, преглед по величини предузећа

Група дјелатности	Без одговора		Да		Не		Укупно	
	Број	%	Број	%	Број	%	Број	%
Мала	5	0,6%	359	40,7%	519	58,8%	883	100,0%
Средња	1	1,4%	45	60,8%	28	37,8%	74	100,0%
Велика	1	1,7%	38	65,5%	19	32,8%	58	100,0%
Укупно	7	0,7%	442	43,5%	566	55,8%	1015	100,0%

Такође, када посматрамо проблеме при запошљавању радника по величини предузећа, долазимо до податка да је 65,5% великих предузећа пријавило проблеме, 60,8% средњих и 40,7% малих предузећа. Другим ријечима, проблем проналаска радника израженији је код великих и средњих предузећа. Овдје је потребно истаћи да је, у односу на претходну годину, за 10% повећан број средњих предузећа који су имали потешкоће при запошљавању нових радника.

ПРОБЛЕМИ ПРИ ЗАПОШЉАВАЊУ ОДРЕЂЕНИХ ЗАНИМАЊА У 2022. ГОДИНИ

Анкетирани послодавци су пријавили проблем приликом запошљавања 2318 радника. Послодавци су најчешће пријављивали проблеме у сљедећим занимањима: продавач, помоћни радник у производњи, обућар, шивач, конобар, возач камиона, кухар, возач теретног возила, зидар, складишни радник, армирач, руковалац грађевинским машинама, бравар, радник за једноставне послове, тесар, доктор медицине, столар, грађевински техничар, пекар, месар, машински техничар, програмер. Наведена занимања чине 60,6% занимања за које су послодавци имали потешкоће у запошљавању.

T9. Преглед занимања са којима су послодавци имали највише потешкоћа приликом запошљавања

Занимање	Број особа	%
1. Продавач-трговац	171	7,4%

2. Помоћни радник у производњи	139	6,0%
3. Обућар	139	6,0%
4. Шивач	131	5,7%
5. Конобар	113	4,9%
6. Возач камиона	92	4,0%
7. Кухар	80	3,5%
8. Возач теретног возила	57	2,5%
9. Зидар	52	2,2%
10. Складишни радник	44	1,9%
11. Армирач	43	1,9%
12. Руковалац грађевинским машинама	42	1,8%
13. Бравар	40	1,7%
14. Радник за једноставне послове	39	1,7%
15. Тесар	37	1,6%
16. Доктор медицине	34	1,5%
17. Столар	30	1,3%
18. Грађевински техничар	28	1,2%
19. Пекар	24	1,0%
20. Месар	24	1,0%
21. Машински техничар	24	1,0%
22. Програмер	21	0,91%
Остала занимања	914	39,4%
Укупно	2.318	100,0%

Графикон 1: Десет занимања у којима су послодавци имали највише потешкоћа приликом запошљавања

У овом дијелу ћемо приказати податке о пријављеним потребама послодаваца у овој години, закључно са 31.10.2022. године. Послодавци су исказали потребу за 15148 радника, а 10 најтраженијих занимања слиједи: радници без занимања, обућар, професор разредне наставе, продавач, дипломирани економиста, дипломирани правник, помоћни радник, конобар, васпитач у предшколској установи, возачи теретних кола. У наредној табели је приказано 20 најтраженијих занимања и они чине 53,85% од укупне потражње у овој години.

T10. Преглед занимања за којима су послодавци исказали потребе за радницима (20 најтраженијих, закључно са 31.10.2022. године.)

	ЗАНИМАЊА	Бр. тражених радника	%
1	Радници без занимања	1885	12.44%
2	Обућар	833	5.50%
3	Професор разредне наставе	817	5.39%
4	Продавач	690	4.56%
5	Дипломирани економист	536	3.54%
6	Дипломирани правник	428	2.83%
7	Помоћни радник	324	2.14%
8	Конобар	322	2.13%

9	Васпитач у предшколској установи	254	1.68%
10	Возачи теретних кола	239	1.58%
11	Шивач рубља	205	1.35%
12	Професор математике	204	1.35%
13	Бравар	202	1.33%
14	Оператор на рачунару	195	1.29%
15	Професор енглеског језика	195	1.29%
16	Економски техничар	182	1.20%
17	Медицинска сестра - техничар	180	1.19%
18	Кухар	161	1.06%
19	Љекар	152	1.00%
20	Тесар	151	1.00%

Истраживање је показало да су послодавци имали потешкоће при запошљавању одређених занимања која су уједно била и најтраженија са евиденције, у претходном периоду. Преклапања су

примјетна код нижих степена стручне спреме (продавач, помоћни радник, обућар, возач теретних кола).

Овдје је битно истаћи да се разликују занимања са којима су послодавци имали тешкоће при запошљавању у 2022. години, у односу на исказане потребе послодаваца за одређеним занимањима са евиденције у овој години, будући да у узорак нису узете Јавне установе које редовно Заводу подносе пријаву потребе за радницима, и то најчешће у занимањима професор разредне наставе, васпитач, итд.

Разлоге потешкоћа при запошљавању наведених занимања треба тражити и у недостатку стручних знања и вјештина, недостатку искуства или недовољно привлачним условима рада, укључујући и зараде. Овим разлозима се може додати и рад на „црно“ али у сваком случају није ријеч о класичном дефициту занимања, што је и приказано у наредној табели.

T11. Преглед 20 најбројнијих занимања на евиденцији, по филијалама, закључно са 31.10.2022. године

Занимање	Укупно	Процент	Бања Лука	Бијељина	Зворник	Добој	Приједор	Сарајево	Требиње
Продавач	3653	13.55%	690	521	522	696	208	394	622
Економски техничар	3637	13.49%	722	392	563	608	178	607	567
Матурант гимназије	2564	9.51%	475	203	323	215	112	616	620
Машински техничар	2498	9.27%	435	256	259	183	138	587	640
Бравар	1834	6.80%	346	259	199	318	114	314	284
Аутомеханичар	1488	5.52%	271	175	239	293	157	193	160
Кухар	1171	4.34%	262	72	145	253	119	158	162
Дипломирани економист	1134	4.21%	306	136	130	84	60	291	127
Конобар	1064	3.95%	242	49	102	191	137	141	202
Возачи теретних кола	1050	3.89%	222	134	153	162	110	160	109
Металостругар	990	3.67%	233	101	88	87	50	200	231
Дипломирани правник	943	3.50%	218	186	105	76	46	205	107
Медицинска сестра	857	3.18%	112	138	145	224	56	82	100
Пољопривредни техничар	740	2.75%	204	148	62	90	100	60	76
Техничар за друмски саобраћај	616	2.29%	128	77	94	80	47	109	81

Туристички техничар	603	2.24%	97	38	95	73	55	182	63	
Конфекционар	584	2.17%	237	28	91	30	34	23	141	
Столар	536	1.99%	186	38	59	64	28	143	18	
Електротехничар	514	1.91%	63	111	92	77	79	60	32	
Трговински техничар	482	1.79%	116	86	27	165	25	25	38	
Укупно незапослених у оквиру најбројнијих занимања	20	26958	100.00%	5565	3148	3493	3969	1853	4550	4380

На евиденцији Завода је са 31.10.2022. године евидентирано 66259 незапослених лица. Овдје је приказано 20 најбројнијих занимања, по филијалама, који чине 40,69% од укупне понуде радне снаге. Најбројнији су продавачи, економски техничари, матуранти гимназије и машински техничари.

Евидентно је да на страни понуде постоји одређен број лица за сервисирање наведених потреба послодаваца, али треба узети у обзир и остале препреке и потешкоће које послодавци наводе при проналаску потребних радника а које су приказане у наредној табели.

T12. Препреке запошљавању и проналаску потребних радника

Који од сљедећих разлога су представљали препреке запошљавању и проналаску потребних радника?	Број послодаваца	Процент послодаваца који су пријавили да су имали проблеме при запошљавању радника
Недостатак кадра са траженим занимањем	313	70,8%
Недостатак кадра са стручним знањем и вјештинама потребним за радно мјесто	171	38,7%
Недостатак кадра с одговарајућим радним искуством	190	43,0%
Незаинтересованост појединаца за рад на конкретном радном мјесту	201	45,5%
Незадовољство кандидата понуђеном висином плате	42	9,5%
Незадовољство кандидата радним временом и условима рада	30	6,8%
Удаљеност радног мјеста од мјеста боравишта/пребивалишта кандидата	14	3,2%
Недостатак подстицајних средстава за обуку и запошљавање	27	6,1%

Пореска политика (висока издвајања за порезе и доприносе)	32	7,2%
Општи економски – привредни услови	35	7,9%
Недовољно информација о радној снази	4	0,9%

Дакле, поред недостатка кадра у одређеном занимању, јако су битни и остали разлози, као што су недостатак кадра са стручним знањем и вјештинама потребним за радно мјесто, недостатак кадра с одговарајућим радним искуством, итд.

T13. Преглед занимања са којима су послодавци имали највише потешкоћа приликом запошљавања, по дјелатностима

Занимање	Број особа	%
Грађевинарство	282	12,2%
Зидар	41	14,5%
Армирач	37	13,1%
Тесар	31	11,0%
Руководалац грађевинским машинама	22	7,8%
Возач теретног возила	22	7,8%
Возач камиона	20	7,1%
Електротехничар	14	5,0%
Грађевински техничар	13	4,6%
Фасадер	12	4,3%
Молер	12	4,3%
Остала занимања	58	20,6%
Индустријске дјелатности	1148	49,5%
Обућар	139	12,1%
Помоћни радник у производњи	131	11,4%
Шивач	131	11,4%
Возач камиона	43	3,7%
Бравар	36	3,1%
Радник за једноставне послове	24	2,1%
Столар	24	2,1%
Складишни радник	23	2,0%
Руководалац машинама за израду пластичних	20	1,7%

производа		
Кројач	19	1,7%
Машински техничар	19	1,7%
Остала занимања	539	47,0%
Трговина	339	14,6%
Продавач-трговац	145	42,8%
Складишни радник	21	6,2%
Конобар	19	5,6%
Месар	17	5,0%
Достављач	11	3,2%
Возач теретног возила	10	2,9%
Возач камиона	9	2,7%
Радник за једноставне послове	8	2,4%
Магистар фармације	8	2,4%
Фармацеутски техничар	7	2,1%
Монтер металних конструкција	5	1,5%
Кухар	5	1,5%
Остала занимања	74	21,8%
Услугне дјелатности	549	23,7%
Конобар	91	16,6%
Кухар	71	12,9%
Доктор медицине	34	6,2%
Возач камиона	20	3,6%
Програмер	20	3,6%
Његовател старијих, болесних и немоћних лица	17	3,1%
Медицинска сестра-техничар	16	2,9%
Возач аутобуса	16	2,9%
Возач путничког аутомобила	14	2,6%
Економиста	13	2,4%
Грађевински инжињер	10	1,8%
Остала занимања	227	41,3%

Укупно	2318	100,0%
---------------	-------------	---------------

Посматрано по групама дјелатности, највећи број пријављених потешкоћа код запошљавања је од стране послодаваца из области индустрије, дакле 1.148 радника (49,5%), затим у услужним дјелатностима 549 радника (23,7), трговина 339 радника (14,6%), као и област грађевинарства 282 радника (12,2%).

У области индустријске дјелатности највише проблема је било са запошљавањем обућара, у услужним дјелатностима са запошљавањем конобара, у трговинској дјелатности проблем је био са обезбјеђивањем најтраженијег занимања продавач, а у области грађевинске дјелатности најтеже је било обезбиједити зидаре.

T14. Преглед занимања са којима су послодавци имали највише потешкоћа приликом запошљавања, по годинама пословања предузећа

Занимање	Број особа	%
До три године	105	4,5%
Конобар	17	16,2%
Кухар	11	10,5%
Шивач	10	9,5%
Продавач-трговац	7	6,7%
Помоћни радник у производњи	7	6,7%
Зидар	5	4,8%
Столар	4	3,8%
Обућар	4	3,8%
Молер	3	2,9%
Механичар електроничар - мехатроничар - ЦНЦ оператер	3	2,9%
Кројач	3	2,9%
Остала занимања	31	29,5%
Преко три године	2213	95,5%
Продавач-трговац	164	7,4%
Обућар	135	6,1%
Помоћни радник у производњи	132	6,0%
Шивач	121	5,5%

Конобар	96	4,3%
Возач камиона	90	4,1%
Кухар	69	3,1%
Возач теретног возила	55	2,5%
Зидар	47	2,1%
Армирач	43	1,9%
Складишни радник	43	1,9%
Руковалац грађевинским машинама	42	1,9%
Остала занимања	1176	53,1%
Укупно	2318	100,0%

Предузећа која послују преко три године, у односу на млађа предузећа, имала су значајно више проблема са проналаском одређених занимања, и то: продавач, обућар, помоћни радник у производњи, шивач, конобар, возач камиона, кухар, возач теретних возила, зидар, армирач, складишни радник и руковалац грађевинским машинама. Предузећа старости до три године највише проблема у запошљавању су имала са проналаском сљедећих занимања: конобар, кувар, шивач, итд.

T15. Преглед занимања са којима су послодавци имали највише потешкоћа приликом запошљавања, по филијалама

Занимање	Број особа	%
Бања Лука	849	36,6%
Помоћни радник у производњи	87	10,2%
Продавач-трговац	43	5,1%
Конобар	35	4,1%
Возач теретног возила	34	4,0%
Радник за једноставне послове	27	3,2%
Кухар	26	3,1%
Руковалац грађевинским машинама	23	2,7%
Складишни радник	20	2,4%
Возач камиона	17	2,0%
Шивач	17	2,0%
Разна занимања	520	61,2%

Бијељина	255	11,0%
Руководилац машинама за израду пластичних производа	20	7,8%
Продавач-трговац	14	5,5%
Програмер	10	3,9%
Помоћни радник у производњи	10	3,9%
Кухар	10	3,9%
Складишни радник	9	3,5%
Конобар	9	3,5%
Столар	8	3,1%
Возач теретног возила	7	2,7%
Радник за једноставне послове	5	2,0%
Зидар	5	2,0%
Инсталатер гријања и климатизације	5	2,0%
Армирач	5	2,0%
Магистар фармације	5	2,0%
Разна занимања	133	52,2%
Добој	616	26,6%
Обућар	129	20,9%
Продавач-трговац	86	14,0%
Возач камиона	54	8,8%
Шивач	52	8,4%
Конобар	43	7,0%
Кухар	23	3,7%
Месар	12	1,9%
Бравар	11	1,8%
Руководилац грађевинским машинама	11	1,8%
Помоћни радник у производњи	10	1,6%
Заваривач - Варилац	10	1,6%
Разна занимања	175	28,4%
Зворник	114	4,9%
Бравар	15	13,2%

Зидар	14	12,3%
Машински техничар	10	8,8%
Обућар	10	8,8%
Кројач	10	8,8%
Пекар	5	4,4%
Конобар	5	4,4%
Тесар	3	2,6%
Млинар	3	2,6%
Возач теретног возила	2	1,8%
Заваривач - Варилац	2	1,8%
Грађевински инжињер	2	1,8%
Кухар	2	1,8%
Доктор медицине	2	1,8%
Возач камиона	2	1,8%
Разна занимања	27	23,7%
Источно Сарајево	222	9,6%
Шивач	50	22,5%
Помоћни радник у производњи	20	9,0%
Друго (молимо наведите)	14	6,3%
Кухар	13	5,9%
Конобар	12	5,4%
Возач камиона	11	5,0%
Грађевински техничар	11	5,0%
Електротехничар	10	4,5%
Продавач-трговац	9	4,1%
Складишни радник	8	3,6%
Достављач	8	3,6%
Кројач	8	3,6%
Разна занимања	48	21,6%
Приједор	162	7,0%
Зидар	15	9,3%

Продавач-трговац	14	8,6%
Помоћни радник у производњи	12	7,4%
Тесар	12	7,4%
Доктор медицине	8	4,9%
Армирач	8	4,9%
Конобар	8	4,9%
Монтер металних конструкција	5	3,1%
Бравар	5	3,1%
Дрводјела	4	2,5%
Возач теретног возила	4	2,5%
Економиста	4	2,5%
Кухар	4	2,5%
Разна занимања	59	36,4%
Требиње	100	4,3%
Армирач	15	15,0%
Металобрусач	10	10,0%
Шивач	10	10,0%
Металоглодач	10	10,0%
Фасадер	8	8,0%
Тесар	8	8,0%
Механичар електроничар - мехатроничар - ЦНЦ оператер	5	5,0%
Продавач-трговац	5	5,0%
Руководилац грађевинским машинама	4	4,0%
Доктор медицине	2	2,0%
Кухар	2	2,0%
Разна занимања	21	21,0%
Укупно	2318	100,0%

У претходној табели дат је преглед занимања, по филијалама, са којима су послодавци имали највише потешкоћа приликом запошљавања у 2022. години. Узимајући у обзир величину популације и узорка по регијама, као и развијеност регија, добијени резултати су очекивани. Упоредјујући филијале примјетно је да се разликују занимања са којима је било највише потешкоћа у запошљавању, зависно од заступљености одређених дјелатности и потреба послодаваца у одређеној

регији. Дакле, евидентна је разлика и у потребама и у понуди на тржишту рада, па тако и у потешкоћама приликом запошљавања по филијалама.

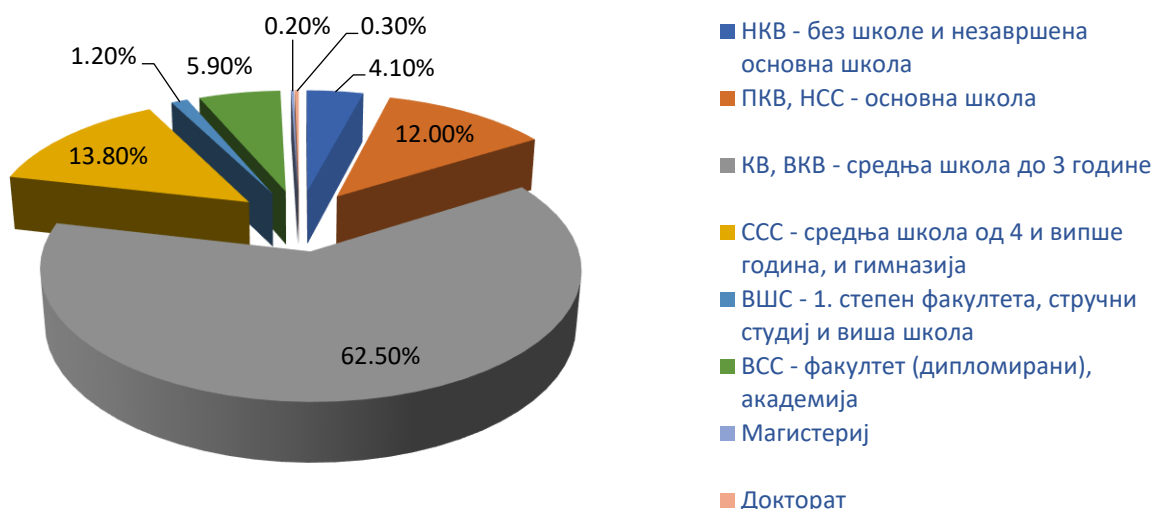
ПРОБЛЕМИ ПРИ ЗАПОШЉАВАЊУ ПО СТЕПЕНУ ОБРАЗОВАЊА У 2022. ГОДИНИ

Занимања са којима су послодавци најчешће имали потешкоћа при запошљавању углавном се односе на занимања са нижим степеном образовања: КВ, ВКВ (62,5%) и ССС (13,8%). Овај податак поткрепљује и чињеница да је највећа потражња на тржишту рада управо у нижим степенима стручне спреме.

T16. Преглед броја тражених радника за која су послодавци имали потешкоће у проналаску и запошљавању, по степену образовања

Степен образовања	Број особа	%
1. НКВ - без школе и незавршена основна школа	94	4,1%
2. ПКВ, НСС - основна школа	278	12,0%
3. КВ, ВКВ - средња школа до 3 године	1449	62,5%
4. ССС - средња школа од 4 и више год. и гимназија	321	13,8%
5. ВШС - 1. степен факултета, стручни студиј и виша школа	27	1,2%
6. ВСС - факултет (дипломирани), академија	137	5,9%
7. Магистериј	4	0,2%
8. Докторат	8	0,3%
Укупно	2318	0,0%

Графикон 3: Преглед броја тражених радника за која су послодавци имали потешкоће у проналаску и запошљавању, по степену образовања

T17. Преглед броја тражених радника за која су послодавци имали потешкоће у проналаску и запошљавању, по степену образовања и дјелатности предузећа

Степен образовања, унутар групе дјелатности	Бр. особа	%
Грађевинарство	282	12.2%
1. НКВ - без школе и незавршена основна школа	5	1.8%
2. ПКВ, НСС - основна школа	36	12.8%
3. КВ, ВКВ - средња школа до 3 године	202	71.6%
4. ССС - средња школа од 4 и више година и гимназија	24	8.5%
5. ВШС - 1. степен факултета, стручни студиј и виша школа	6	2.1%
6. ВСС - факултет (дипломирани), академија	9	3.2%
Индустријске дјелатности	1148	49.5%
1. НКВ - без школе и незавршена основна школа	68	5.9%
2. ПКВ, НСС - основна школа	227	19.8%
3. КВ, ВКВ - средња школа до 3 године	691	60.2%
4. ССС - средња школа од 4 и више година и гимназија	139	12.1%
5. ВШС - 1. степен факултета, стручни студиј и виша школа	4	0.3%
6. ВСС - факултет(дипломирани), академија	15	1.3%

8. Докторат	4	0.3%
Трговина	339	14.6%
1. НКВ - без школе и незавршена основна школа	8	2.4%
2. ПКВ, НСС - основна школа	8	2.4%
3. КВ, ВКВ - средња школа до 3 године	266	78.5%
4. ССС - средња школа од 4 и више година и гимназија	38	11.2%
5. ВШС - 1. степен факултета, стручни студиј и виша школа	1	0.3%
6. ВСС - факултет(дипломирани), академија	14	4.1%
7. Магистериј	4	1.2%
Услугне дјелатности	549	23.7%
1. НКВ - без школе и незавршена основна школа	13	2.4%
2. ПКВ, НСС - основна школа	7	1.3%
3. КВ, ВКВ - средња школа до 3 године	290	52.8%
4. ССС - средња школа од 4 и више година и гимназија	120	21.9%
5. ВШС - 1. степен факултета, стручни студиј и виша школа	16	2.9%
6. ВСС - факултет(дипломирани), академија	99	18.0%
8. Докторат	4	0.7%
Укупно	2318	100.0%

Посматрано по дјелатности и стручној спреми, највећи проценат проблема у свим дјелатностима послодавци су имали са КВ и ВКВ стручном спремом. Највише проблема са проналаском КВ радника су имали послодавци из области грађевинарства (71,6%), док су послодавци из области индустрије пријавили 49,5% проблема, послодавци из услужних дјелатности 23,7% и трговине 14,6%.

T18. Преглед броја тражених радника за која су послодавци имали потешкоће у проналаску и запошљавању, по степену образовања и величини предузећа

Степен образовања, према величини предузећа	Бр. особа	%
мало	1221	52.7%
1. НКВ - без школе и незавршена основна школа	60	4.9%
2. ПКВ, НСС - основна школа	60	4.9%

3. КВ, ВКВ - средња школа до 3 године	813	66.6%
4. ССС - средња школа од 4 и више година и гимназија	192	15.7%
5. ВШС - 1. степен факултета, стручни студиј и виша школа	16	1.3%
6. ВСС - факултет(дипломирани), академија	72	5.9%
7. Магистериј	4	0.3%
8. Докторат	4	0.3%
средње	296	12.8%
1. НКВ - без школе и незавршена основна школа	9	3.0%
2. ПКВ, НСС - основна школа	38	12.8%
3. КВ, ВКВ - средња школа до 3 године	179	60.5%
4. ССС - средња школа од 4 и више година и гимназија	34	11.5%
5. ВШС - 1. степен факултета, стручни студиј и виша школа	8	2.7%
6. ВСС - факултет(дипломирани), академија	24	8.1%
8. Докторат	4	1.4%
велико	801	34.6%
1. НКВ - без школе и незавршена основна школа	25	3.1%
2. ПКВ, НСС - основна школа	180	22.5%
3. КВ, ВКВ - средња школа до 3 године	457	57.1%
4. ССС - средња школа од 4 и више година и гимназија	95	11.9%
5. ВШС - 1. степен факултета, стручни студиј и виша школа	3	0.4%
6. ВСС - факултет(дипломирани), академија	41	5.1%
Укупно	2318	100.0%

Анкетирана предузећа су највише проблема имала са проналаском КВ радника, с тим да се ти проценти нешто разликују између малих, средњих и великих предузећа. Највећи проценат проблема при запошљавању имала су мала предузећа (66,6%), затим велика (57,1%), и на крају средња предузећа (60,5%).

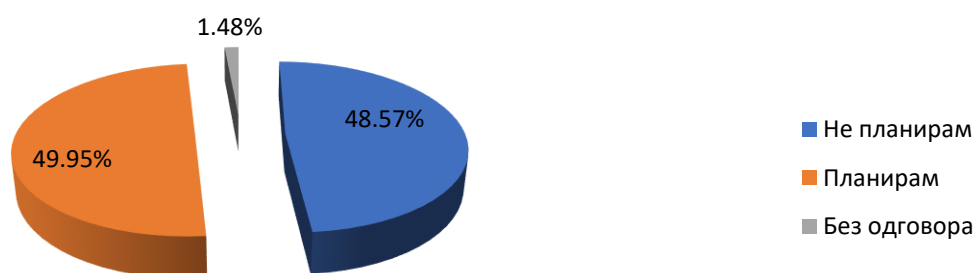
ПОТРЕБНА ЗАНИМАЊА У 2023. ГОДИНИ

Од укупног броја послодаваца који су учествовали у истраживању (1015), 507 планира запошљавати нове раднике у 2023. години (49,95%), док њих 493 (48,57%) не планира. Од укупно 1015 анкетираних послодаваца њих 15 (1,48%) није дало одговор на ово питање.

T19. Број и процент послодаваца који планира да запошљава раднике у 2023. години

Планирате ли запошљавања у 2023. години?	Број послодаваца	Процент
Не планирам запошљавати нове раднике	493	48,57%
Планирам нова запошљавања	507	49,95%
Без одговора	15	1,48%
Укупно	1015	100,00%

Графикон 4: Процент послодаваца који планира да запошљава раднике у 2023. години

У поређењу са истраживањем из 2021. године, када је од укупног броја анкетираних послодаваца њих 61,5% планирало запошљавати нове раднике, ове године примјећујемо мањи проценат послодаваца који најављују запошљавање нових радника за 11,55%.

У наредној табели су приказана занимања која представљају 71,5% укупних планова запошљавања радника у 2023. години. Дакле, међу анкетираним послодавцима, у наредном периоду, најизраженија је потреба за запошљавањем трговаца (7,4%) и помоћних радника у производњи (6,0%).

T20. Планови запошљавања радника у 2023. години, преглед најтраженијих занимања

Занимање	Број особа	%
Продавач-трговац	208	7,4%
Помоћни радник у производњи	168	6,0%

Обућар	142	5,1%
Шивач	129	4,6%
Конобар	123	4,4%
Руковалац машинама за израду пластичних производа	100	3,6%
Столار	87	3,1%
Возач камиона	84	3,0%
Кухар	79	2,8%
Радник за једноставне послове	76	2,7%
Возач теретног возила	67	2,4%
Економски техничар	54	1,9%
Бравар	51	1,8%
Доктор медицине	48	1,7%
Зидар	46	1,6%
Армирач	43	1,5%
Руковалац грађевинским машинама	43	1,5%
Кројач	42	1,5%
Медицинска сестра-техничар	40	1,4%
Програмер	34	1,2%
Складишни радник	32	1,1%
Тесар	32	1,1%
Месар	30	1,1%
Возач аутобуса	29	1,0%
Разна занимања	1.005	36,0%
Укупно	2.792	100,0%

У истраживању тржишта рада 2021. године потребе послодаваца за 2022. су исказане у сљедећим занимањима: радник за једноставне послове, продавач-трговац, шивач, конобар аутолимар, обућар, бравар, помоћни радник у производњи, столар, возач камиона, кувар, заваривач – варилац, обућарски радник - шивач горњих дијелова обуће, механичар електроничар - мехатроничар - ЦНЦ оператер, тесар, возач теретног возила, инжењер електротехнике, зидар, електротехничар и армирач.

У питању је слична структура тражње ове и претходне године када су у питању анкетирани послодавци, уз доминантно учешће послова за које се захтијевају ниже квалификације од нивоа

средњег образовања или најчешће ниво трогодишњег средњег образовања, када је реч о групацији занатских занимања.

На нивоу високог образовања и даље постоји изражена потреба за стручњацима за развој или тестирање софтвера и другим занимањима у области ИКТ-а и медицинским радницима. На тржишту рада и даље влада тренд у погледу генерисања потреба за високо сложеним и продуктивним пословима који су по правилу праћени и вишим зарадама.

Уколико упоредимо резултате прошлогодишњег истраживања тржишта рада, односно план запошљавања за 2022. са планом запошљавања за 2023. годину, евидентно је да су планови за наредну годину знатно скромнији. За 2022. годину је планирано запошљавање 5767 нових радника док је за 2023. план анкетираних послодаваца да запосле 2792 нових радника. Дакле, план за наредну годину је 48,41% мање нових радника у односу на план за 2022. годину.

Међу 20 најтраженијих занимања у плану за 2022. годину, када је у питању ВСС, изражена је била потреба за инжењерима електротехнике. Сада, у плану за 2023. годину, међу 20 најтраженијих занимања имамо докторе медицине и програмере.

T21. Планови запошљавања радника у 2023. години, преглед најтраженијих занимања по дјелатностима

Занимање	Број особа	%
Грађевинарство	280	10,0%
Зидар	40	14,3%
Армирач	37	13,2%
Руководалац грађевинским машинама	29	10,4%
Тесар	26	9,3%
Возач камиона	21	7,5%
Возач теретног возила	21	7,5%
Молер	15	5,4%
Фасадер	14	5,0%
Грађевински инжењер	8	2,9%
Грађевински техничар	7	2,5%
Инсталатер гријања и климатизације	7	2,5%

Разна занимања	55	19,6%
Индустријске дјелатности	1411	50,5%
Помоћни радник у производњи	163	11,6%
Обућар	142	10,1%
Шивач	124	8,8%
Руководалац машинама за израду пластичних производа	100	7,1%
Столар	80	5,7%
Радник за једноставне послове	61	4,3%
Бравар	44	3,1%
Кројач	38	2,7%
Возач камиона	35	2,5%
Тапетар	20	1,4%
Разна занимања	604	42,8%
Трговина	434	15,5%
Продавач-трговац	188	43,3%
Конобар	28	6,5%
Складишни радник	23	5,3%
Месар	18	4,1%
Комерцијалист	16	3,7%
Возач камиона	15	3,5%
Возач теретног возила	15	3,5%
Магистар фармације	10	2,3%
Радник за једноставне послове	8	1,8%
Аутомеханичар	6	1,4%
Разна занимања	107	24,7%
Услугне дјелатности	667	23,9%
Конобар	77	11,5%
Кухар	68	10,2%
Економски техничар	51	7,6%
Доктор медицине	48	7,2%
Медицинска сестра-техничар	40	6,0%

Возач аутобуса	29	4,3%
Заштитар	20	3,0%
Возач путничког аутомобила	19	2,8%
Програмер	19	2,8%
Инжињер електротехнике	18	2,7%
Разна занимања	278	41,7%
Укупно	2.792	100,0%

Од укупно 2792 исказане потребе за радницима, највећи број је исказан у области индустрије (50,5%), затим у услужним дјелатностима (23,9%). Следи трговинска дјелатност са 15,5% и дјелатност грађевине са 10% учешћа у укупном броју изражених потреба за новим радницима по групама дјелатности.

Када говоримо о 10 најпотребнијих занимања за 2023. години по дјелатностима, у индустрији ће бити најпотребнији помоћни радници у производњи (11,6%), у трговинској дјелатности продавачи (43,3%), у услужним дјелатностима конобари (11,5%), док су послодавци у дјелатности грађевинарство исказали потребе за занимањем зидар (14,3%).

T22. Планови запошљавања радника у 2023. години, преглед најтраженијих занимања по филијалама

Занимање	Број особа	%
Бања Лука	1036	37,1%
Помоћни радник у производњи	78	7,5%
Економски техничар	50	4,8%
Возач теретног возила	35	3,4%
Радник за једноставне послове	35	3,4%
Продавач-трговац	34	3,3%
Конобар	30	2,9%
Возач аутобуса	29	2,8%
Кухар	25	2,4%
Кројач	23	2,2%
Складишни радник	22	2,1%
Медицинска сестра-техничар	22	2,1%
Руковалац грађевинским машинама	22	2,1%

Разна занимања	631	60,9%
Бијељина	418	15,0%
Руковалац машинама за израду пластичних производа	100	23,9%
Продавач-трговац	43	10,3%
Столار	21	5,0%
Помоћни радник у производњи	21	5,0%
Руковалац грађевинским машинама	10	2,4%
Пословођа	10	2,4%
Програмер	10	2,4%
Кухар	10	2,4%
Возач путничког аутомобила	9	2,2%
Конобар	9	2,2%
Разна занимања	175	41,9%
Добој	584	20,9%
Обућар	122	20,9%
Продавач-трговац	90	15,4%
Возач камиона	50	8,6%
Конобар	42	7,2%
Помоћни радник у производњи	25	4,3%
Столар	23	3,9%
Радник за једноставне послове	20	3,4%
Бравар	18	3,1%
Кухар	17	2,9%
Заваривач - Варилац	11	1,9%
Разна занимања	166	28,4%
Зворник	144	5,2%
Обућар	20	13,9%
Продавач-трговац	18	12,5%
Зидар	14	9,7%
Столар	10	6,9%
Машински техничар	10	6,9%

Техничар за дрво	8	5,6%
Месар	6	4,2%
Електричар одржавања	5	3,5%
Пекар	5	3,5%
Заваривач - Варилац	5	3,5%
Возач камиона	5	3,5%
Конобар	5	3,5%
Разна занимања	33	22,9%
Источно Сарајево	287	10,3%
Шивач	70	24,4%
Помоћни радник у производњи	30	10,5%
Конобар	18	6,3%
Столار	15	5,2%
Грађевински техничар	11	3,8%
Продавач-трговац	11	3,8%
Кухар	11	3,8%
Кројач	10	3,5%
Бравар	10	3,5%
Возач теретног возила	8	2,8%
Разна занимања	93	32,4%
Приједор	130	4,7%
Помоћни радник у производњи	14	10,8%
Доктор медицине	8	6,2%
Кухар	8	6,2%
Тесар	7	5,4%
Зидар	7	5,4%
Продавач-трговац	6	4,6%
Армирач	5	3,8%
Дрводјеља	5	3,8%
Медицинска сестра-техничар	5	3,8%
Бравар	4	3,1%

Кројач	4	3,1%
Конобар	4	3,1%
Економиста	4	3,1%
Пекар	4	3,1%
Разна занимања	45	34,6%
Требиње	193	6,9%
Шивач	33	17,1%
Друго (молимо наведите)	22	11,4%
Армирач	15	7,8%
Конобар	15	7,8%
Металоглодач	11	5,7%
Доктор медицине	10	5,2%
Металобрусач	10	5,2%
Фасадер	8	4,1%
Тесар	8	4,1%
Информатичар	7	3,6%
Разна занимања	54	28,0%
Укупно	2.792	100,0%

У претходној табели дат је преглед најпотребнијих занимања за 2023. годину, по филијалама. Од укупног броја исказаних потреба за радницима у 2023. години, највеће потребе су исказане на нивоу филијале Бања Лука (37,1%), гдје ће бити најпотребнији помоћни радници у производњи, а затим на нивоу филијале Добој (20,9%) гдје ће бити најтраженији обућари.

T23. Планови запошљавања радника у 2023. години, преглед најтраженијих занимања по дужини пословања послодаваца

Занимање	Број особа	%
До три године	150	5,4%
Конобар	22	14,7%
Шивач	20	13,3%
Помоћни радник у производњи	12	8,0%
Кројач	9	6,0%

Медицинска сестра-техничар	8	5,3%
Кухар	8	5,3%
Продавач-трговац	6	4,0%
Молер	5	3,3%
Информатичар	5	3,3%
Доктор медицине	5	3,3%
Зидар	5	3,3%
Бармен	5	3,3%
Разна занимања	40	26,7%
Преко три године	2642	94,6%
Продавач-трговац	202	7,6%
Помоћни радник у производњи	156	5,9%
Обућар	140	5,3%
Шивач	109	4,1%
Конобар	101	3,8%
Руководилац машинама за израду пластичних производа	100	3,8%
Столлар	83	3,1%
Возач камиона	82	3,1%
Радник за једноставне послове	74	2,8%
Кухар	71	2,7%
Разна занимања	1524	57,7%
Укупно	2.792	100,0%

Посматрано по дужини пословања предузећа, доминира потражња за радницима код предузећа која послују дуже од три године (94,6%) гдје ће највећа потражња бити за продавачима, помоћним радницима у трговини и обућарима.

T24. Број потребних радника у 2023. години, по стручној спреми

Степен образовања	Број радника	%
-------------------	--------------	---

1. НКВ - без школе и незавршена основна школа	146	5,23%
2. ПКВ, НСС - основна школа	262	9,38%
3. КВ, ВКВ - средња школа до 3 године	1555	55,69%
4. ССС - средња школа од 4 и више година и гимназија	550	19,70%
5. ВШС - 1. степен факултета, стручни студиј и виша школа	12	0,43%
6. ВСС - факултет(дипломирани), академија	262	9,38%
7. Магистериј	2	0,07%
Укупно	2.792	100,00%

Посматрано по степену образовања, истраживање указује да су најтраженија занимања за 2023. години она занимања са средњом школом до три године (КВ, ВКВ) и то 55,69% укупних потреба, а слиједи ССС (19,70%).

ЗАКЉУЧЦИ И ПРЕПОРУКЕ

Закључци

- Од укупног броја послодаваца који су запошљавали нове раднике у 2022. години њих 43,5% је имало потешкоћа у проналажењу радне снаге. Потешкоће се углавном односе на занимања у нижем степену образовања: КВ, ВКВ (62,5%) и ССС (13,8%). Имајући у виду да је највећа потражња на тржишту рада управо у нижим степенима стручне спреме овај резултат истраживања је очекиван.
- Када је у питању сложеност и врста послова може се рећи да нема значајнијих разлика између група дјелатности када су у питању тешкоће у налажењу радне снаге и да је доминантно учешће мање сложених послова попут помоћних радника у производњи.
- У области индустријске дјелатности највише проблема је било са запошљавањем обућара, у услужним дјелатностима са запошљавањем конобара, у трговинској дјелатности проблем је био са обезбјеђивањем најтраженијег занимања продавач, а у области грађевинске дјелатности најтеже је било обезбиједити зидаре.
- Од укупног броја послодаваца који су учествовали у истраживању њих 49,95% планира запошљавати нове раднике у 2023. години. У поређењу са истраживањем из 2021. године, када је од укупног броја анкетираних послодаваца, њих 61,5% је планирало запошљавати нове раднике у 2022, ове године примјећујемо мањи проценат послодаваца који најављују запошљавање нових радника за 11,55%.
- Уколико упоредимо резултате прошлогодишњег истраживања тржишта рада, односно план запошљавања за 2022. са планом запошљавања за 2023. годину, евидентно је да су планови за наредну годину знатно скромнији. За 2022. годину је планирано запошљавање 5767 нових радника док је за 2023. план анкетираних послодаваца да запосле 2792 нових радника. Дакле, план за наредну годину је 48,41% мање нових радника у односу на план за 2022. годину.
- Од укупно 2792 исказане потребе за радницима, највећи број је исказан у области индустрије (50,5%), затим у услужним дјелатностима (23,9%). Слједи трговинска дјелатност са 15,5% и дјелатност грађевине са 10% учешћа у укупном броју изражених потреба за новим радницима по групама дјелатности.
- Када говоримо о 10 најпотребнијих занимања за 2023. години по дјелатностима, у индустрији ће бити најпотребнији помоћни радници у производњи (11,6%), у трговинској дјелатности нпр. продавачи (43,3%), у услужним дјелатностима конобари (11,5%), док су послодавци у дјелатности грађевинарство исказали потребе за занимањем зидар (14,3%).
- Од укупног броја исказаних потреба за радницима у 2023. години, највеће потребе су исказане на нивоу филијале Бања Лука (37,1%), гдје ће бити најпотребнији помоћни

радници у производњи, а затим на нивоу филијале Добој (20,9%) гдје ће бити најтраженији обућари.

- У питању је слична структура тражње као и у 2022. години уз веће учешће послова за које се захтевају ниже квалификације, најчешће ниво трогодишњег средњег образовања када је реч о групацији занатских занимања. По правилу реч је о мање продуктивним и слабије плаћеним пословима. На тржишту рада и даље влада тренд у погледу генерисања потреба за високо сложеним и продуктивним пословима који су по правилу праћени и вишим зарадама.
- Напомињемо да су Одлуком Владе Републике Српске од 31.12.2021 године дефинисана дефицитарна занимања која ће бити уведена у средње школе. На листи дефицитарних занимања су: монтер суве градње, молер и фасадер, механичар мехатронике, пнеуматике и хидраулике, моделар обуће, бравар-заваривач, алатничар, електричар-електроинсталатер, месар, кувар, пекар, посластичар, обрађивач метала резањем, електричар-електроинсталатер, руковалац грађевинских и претоварних машина и кранова и возач моторних возила. Ова активност представља један од корака ка балансирању понуде и потражње на тржишту рада а истраживање тржишта рада, које проводи ЈУ Завод за запошљавање Републике Српске, је свакако валидан извор информација о стању на тржишту рада у Републици Српској.

Препоруке

Препоруке се односе на три кључне области: 1) унапређење услуга Завода за запошљавање; 2) прилагођавање активне политике тржишта рада потребама послодаваца и 3) развој партнерстава .

- На основу исказаних потреба послодаваца у оквиру овог истраживања (како са аспекта потражње за радницима одређених занимања тако и са аспекта тражених знања и вјештина) иницирати интензивнији контакт са послодавцима у циљу промотивног и ефикасног посредовања у запошљавању радника са занимањима за које су послодавци исказали потребу.
- У складу са исказаним потребама прилагођавати мјере активне политике запошљавања, посебно мјеру фокусирану на обуку уз рад на радном мјесту у ситуацијама када радника са траженим занимањем нема на евиденцији незапослених особа.
- Такође, важно је развијати одређене вјештине и компетенције за које послодавци процјењују да недостају у оквиру одређених занимања.
- Промјене образовне уписне политике су основ за усклађивању образовања с потребама тржишта рада односно умањење неусклађености између понуде и потражње, што је један од главних дугорочних проблема тржишта рада.
- Промјене у демографској структури и околишту доводе до потребе за одређеним врстама занимања: послови у здравству и другим социјалним услугама, затим послови у енергетици, управљање отпадом, грађевини, индустрији, шумарству) гдје ће потребе и прилике за радом бити све веће. Треба истакнути и занимања везана уз енергетску учинковитост и обновљиве изворе енергије као и развој сектора информационих и комуникационих технологија.

- Потребно је пратити дугорочне трендове задане структурним промјенама и стратегијама.
- Доставити резултате истраживања надлежном Министарству и Влади Републике Српске те релевантним институцијама и другим партнерима на тржишту рада.
- У складу са налазима истраживања о тражњи за радном снагом по занимањима и потешкоћа у обезбеђивању радне снаге допунити или изменити Одлуку Владе Републике Српске о дефицитарним занимањима .